

Izabela Gass
(Warszawa)

MATERIAŁY ZENONA PRZESMYCKIEGO
(1861 – 1944)
(36)

Zenon Przesmycki urodził się 22 grudnia 1861 r. w Radzynie Podlaskim w rodzinie szlacheckiej. Studiował we Włoszech, Czechach, Francji, Anglii. Ukończył prawo w Warszawie.

W latach 1887 – 1888 był redaktorem naczelnym „Życia”, pisma wywierającego wpływ na rozwój modernizmu w Polsce. W latach 1889 – 1900 przebywał w Paryżu i Wiedniu. Jego największym osiągnięciem było redakcja pisma literackiego „Chimera” (1901 – 1907). W II Rzeczypospolitej przez krótki okres (1919 – 1920) został powołany na stanowisko ministra kultury w rządzie J. I. Paderewskiego i L. Skulskiego.

Był tłumaczem poezji, poetą (*Z czary młodości*, 1893) i popularyzatorem twórczości C.K. Norwida.

W 1905 r. zawarł związek małżeński z Anielą Hoeną (1867 – 1938). Było to bezdzietne małżeństwo.

Był członkiem Polskiej Akademii Literatury. Został odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Legią Honorową, Orderem Leopolda, Orderem Białego Lwa.

Zenon Przesmycki zmarł 17 października 1944 r. w szpitalu powstańczym w Warszawie. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim (kwatery 46-1-29/30).

Spuściznę Zenona Przesmyckiego przekazał do PAN Archiwum w Warszawie Bolesław Przegaliński, prezes Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki w Paryżu (ks. nabytków 288).

Prace porządkowo-inwentaryzacyjne przeprowadziła Izabela Gass w 2020 r. Rozmiar zespołu wynosi 0,10 m.b. Spuścizna zawiera materiały z lat 1908 – 1947. Została podzielona na dwie zasadnicze grupy zgodnie z metodami porządkowania przyjętymi w Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie.

Jednostka 1 zawiera materiały z lat 1908 – 1932. Znajdują się tu m.in. listy pisane przez autora spuścizny do Kazimierza Woźnickiego, literata, bibliofila, kolekcjonera, działacza emigracyjnego.

W jednostce 2 znajdują się materiały z 1947 r. Jest to Biuletyn Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki w Paryżu.

W PAN Archiwum w Warszawie spuścizna otrzymała sygnaturę 36. Inwentarz liczy 2 jednostki. W bazie szukajwarchiwach ma nr 496.

Źródła i bibliografia

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Zenon_Przesmycki

INWENTARZ

1. Korespondencja wychodząca do: Skirmunta Z. i Woźnickiego K.
Korespondencja wpływająca od Zahorskiej A.
1908 - 1932, rkp., masz., l., j. franc., pol., k. 114
2. „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki w Paryżu”, ex librisy.
1947, b.d., masz.pow., druk, l. k. s. 27